

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punctum Diff. 2. De Creatis Objectis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

atur, ut cum assumunt à solo objecto primo specificari notitiam Patris. Rursus, cum ipse etiam personæ suo modo beatificent, cur non illarum notitia poterit requiri, ut Pater producat Verbum? Quando autem Cyrillus l. 1. Theol. c. 8. negat per prius Patrem doctum fuisse, quam sibi Filius nasceretur; locum hunc interpretatur Ruiz, quod S. Doctor negare voluerit id, quod Eunomius intendebat, nempe consilium præcessisse dirigens voluntatem ad operandum; vel negat prioritatem temporis, ut ex contextu colligitur.

Punctum Difficul-

tatis 2.

De Creatis Obj. Etis.

AGatur in primis de Possibilibus, postea de futuris.

DICENDUM I. Verbum procedere ex cognitione possibilium creaturarum. Est Suar. Ruiz d. 63. l. 1. Amici d. 26. n. 127. Arriaga d. 53. n. 28. Martini d. 24. n. 75. Sed contra Vasq. tota disp. 14. & contra Scotum, Occamum.

PROBATUR I. Conclusio. Tum, quia Pater cognoscit intuitivè suam essentiam; Ergo & omnipotentiam, quæ sine creaturis possibilibus, ut necessariis terminis attingi non potest; non est autem ratio, cur ex illorum notitiâ non procedat verbum; aliâs verbum illud non esset adequatum; nec esset expressivum totius notitiæ paternæ. Tum, quia ut urget Ruiz, & Amicus, de ratione Verbi ut sic, est procedere ut declarativum, & manifestativum dicentis; Ergo de ratione Verbi increati, est procedere, ut declarativum, & manifestativum dicentis Patris; sicut enim se habet simpliciter ad simplicitatem, ita tale ad tale: jam autem Pater utpote omniscius & omnidicus, habet etiam notitiam creaturarum possibilium. Tum, quia ita docuit Aug. l. 15. de Trin. c. 14. & 15. Verbum Divinum est de omnibus, quæ sunt in Scientia Dei; nam si aliquid esset minus in Verbo, quam in Scientiâ, non esset Verbum adæquatum: ad quod alludit S. Thom. hîc q. 34. a. 1. ad 3. *Pater intelligendo se, & Filium, & Spiritum S. & omnia alia, quæ in ejus scientia continentur, concipit Verbum ut se tota Trinitas Verbo dicatur, & etiam omnis creatura.*

PROBATUR 2. Vel præinformatur Pater ante passivam productionem filii notitiâ possibilium, vel non? si non; Ergo non ex fecunditate intelligendi, sed ex necessitate, debet producere Verbum, ut ita reddatur intelligens possibile; Ergo ulterius habet aliquam notitiam Filii, quam vel non accipit à Patre, utpote intelligens Filius possibilis, quorum notitia in sui productione, non erat præinformatus Pater, vel

accepit illam postquam jam originatus est; unde jam erit duplex Verbum: vel dabitur aliqua compositio in esse manifestativi, repræsentativi, ratione scilicet advenientis illius expressionis, postquam jam originatus est Filius: Si autem est præinformatus intellectus Patris illâ notitiâ possibilem; Ergo illam exprimit etiam Filius personaliter: aliâs non totum exprimeret quod est in intellectu Patris. Quod asserere, esset contra sensum Doctorum, essetque Verbum Divinum possibile perfectius; nempe quod illa, etiam possibilia exprimeret, nec posset dicere Filius, *omnia mihi tradita sunt à Patre*, intellige exceptâ paternitate; siquidem hæc traditio, stat in hoc, quod est exprimere personaliter, suppositâ identitate in essentiâ; non exprimeret autem personaliter possibilia, siquidem illorum cognitio non spectaret ad originem illius.

PROBATUR 3. Argum. Neg. de quo supra. Non implicat id contradictionem: Ergo de facto est. Ad solvendas objectiones.

NOTO 1. Anselmus in Menol. c. 29. qui videtur esse oppositus, ita explicari debet, quod scilicet à temporali existentia creaturarum, non pendeat productio Verbi, nec illam expectet: unde etiam pro fundamento ponit id Anselmus, quod summus ille Spiritus sicut est æternus, ita æternè sui memor est. Legatur Anselmus pro nostra sententia à cap. 28. ad 44. ubi repetit; *Deum unico verbo suo dicere omnia*; item, *esse perfectissimum & verissimum respectu omnium creaturarum.*

NOTO 2. Ex supra dictis colligi, in primis, quomodo verbum non sit imago creaturarum? Item quomodo illarum notitiâ non se habeat concomitanter? Addi potest quia non est ratio unde desumatur, quod non nisi concomitanter se habeat illa notitiâ ad productionem Verbi; Si enim id ex eo desumatur; quia non est principale & primarium objectum; eodem jure dicam etiam ex attributorum notitiâ non originari verbum; quia etiam illa habent rationem posterioris in Deitate.

NOTO 3. Conformiter ad dicta Physica loquendo. Si per impossibile una creatura redderetur impossibilis, etiam verbum Divinum non originandum. Qui autem talem nexum negaret, diceret, non jam ita perfectum Verbum processurum. Erit autem questio de voce: An per locum intrinsecum, reddenda sit impossibilis productio verbi eo casu; ita enim redderetur impossibilis, sicut sublato termino redditur impossibilis relatio. Unde si per locum intrinsecum intelligas, quod scilicet per directam & immediatam consequentiam, & non argutivè reddatur impossibilis productio Verbi, eo sensu non redditur impossibilis illa productio: Si autem nomine loci intrinseci intelligatur, quod indispensabiliter & necessario reddatur impossibilis; id verum est.

Y 3 Deni.

Denique falsum etiam est, quod principium intelligibile, seu potius id ex cuius notitia procedit aliquid, debeat esse æquali necessitate necessarium cum eo, quod ab eo procedit; sed sufficit id verificari de principio productivo. Et sicut non producit substantiam, nisi substantia; & tamen prærequisita ad substantiam, non sunt semper substantia; ita licet debeat in Divinis æque esse necessarium produciens ac productum, non tamen objecta cognita debent esse singula, æque necessaria; licet ipsi notitiæ, possit tanta tribui necessitas, quanta ipsi verbo.

NOTO 4. Quamvis cognoscat creaturas possibiles Deus, quamvis item cognoscat, se esse completum principium earundem, adeoque cognoscat se esse Trinum, quia completum principium creaturarum, est tota Trinitas; inde tamen non sequitur ex notitia possibilem, non procedere Verbum, & si Verbum procedit ex notitia sui & Spiritus S. cur non procedere poterit ex notitia possibilem, ad quæ se extendit causalitas Verbi & Spiritus S.

Rursus in creaturis duplex possibilitas potest agnosci, Intrinseca & Extrinseca: Intrinseca ex modo nostro concipiendi non est omnipotentia subjecta stat in prædicatis intrinsecus, & illorum nexu, etiam à Divina omnipotentia immutabili: Extrinseca autem possibilitas est omnipotentia, utraque ergo possibilitas dicit necessitatem, si necessitatem, cur ea non sufficiat, ut ex notitia possibilem verbum originetur. Denique ad hoc dici potest, quod cum ab æterno sit & cognitio possibilem, & verbum, nihil illic prius est in re, prioritas autem signorum, originis ne quidem prioritatem rationis fundat, sub præcisa ratione originis.

NOTO 5. Quamvis essentia sit objectum primum, & secundarium creaturæ; licet illa prior sit nobilitate objecti, non tamen notitia; & sicut in correlativis utrumque extremum æque primò noscitur, sic & in præsentibus.

Unde admittimus, quod ratio formalis Quo sit prior intelligibilitate; non tamen id admittimus in præcisa formalitate originis, ad eum modum, quo causæ & effectus in linea causæ admittunt prioritatem, & posterioritatem; non tamen in linea relationis.

Concedimus, quod absoluta sint priora relativis, & quod notitia possibilem sit notitia quodammodo relativa, & quod illa noscere sit noscere aliquid quasi ad extra: quia tamen ipsum verbum est etiam respectivum ad extra; hinc non habet jam jus prævertendi, ut ita dicam, notitiam creaturarum. Quod autem verbum sit respectivum ad extra: Ratio est, quia per nos est manifestativum personaliter etiam creaturarum.

Hoc autem, quod assumitur, Interiora esse priora, adeoque quod à notitiâ essentia debeat præcedit notitia possibilem, id bene modificat

Amicus, si cætera sint paria: nam cognitio omnipotentia est prior productione Verbi; & tamen dicit respectum ad extra. Et sicut tunc non est ulla disordinatio in notitiis, ita & in præsentibus. Et sicut producere Verbum dicit intrinsecam perfectionem; ita eandem dicit notitia possibilem, quæ notitia adfert perfectionem omniscientiæ Divinæ, quæ completur ex omniscientiâ Increatorum, & Creatorum.

Unde etiam dici potest, quod notitia creaturarum beatificet patrem ratione medii, in quo noscuntur illæ creaturæ, nempe in omnipotentia. Et quod illa beatitudo pendeat à creaturâ terminativè & completivè, licet non primariò; hinc & nos completè beamur visione creaturarum in Verbo. *Quod ad cognitionem futurorum attinet.*

DICENDUM 2. Verbum procedere etiam ex cognitione futurorum. Est Conclusio Ruiz, Valentia, Arriaga, d. 52. n. 33. contra Suar. Vafq. Amicus, & Martinon d. 24. f. 6.

PROBATUR 1. Auctoritate. sit August. ex l. 11. Confess. c. 7. & ex Tract. 21. in Joan. & ex l. 14. de Trin. cap. 13. & 14. *Verbum Divinum est de omnibus, inquit, quæ sunt in scientia Dei, indubiè autem in illa sunt futura. Et ibidem. Quid, quid est in scientia Dei, de quâ natum est, Verbum in ipso est; Quod autem in ea non est, neque in ipso est.* Similia habet l. 83. quæst. q. 63.

2. Auctoritas. Ansel. in Monol. c. 30. *Vno igitur eodemque Verbo, dicit seipsum, & quæcunque facit, & c. 33. Idcirco cum ipse Summus Spiritus dicit seipsum, dicit omnia quæ facta sunt.*

3. Auctoritas S. Thom. hic q. 33. a. 1. ad 3. *Pater intelligendo se & Filium & Spiritum S. & omnia alia, quæ ejus scientiâ continentur, concipit Verbum, ut sit tota Trinitas verbo dicatur, & etiam omnis creatura.*

RESPONDET Martinon. Sufficit Verbum omnia noscere, quamvis non ex omnium scientiâ originetur, quod dicit omnia Verbo, seu se; quia creat per potentiam sibi communicatam.

CONTRA est. Tum, quia expressè Aug. contraponit Verbum, ipsum et scientiâ Dei, dicitque illud esse de omnibus, de quibus est scientia. Tum, quia nulla est necessitas refugiendi, ut ubi agitur de Verbo, illic intelligatur potentia Verbo communicata; phrasæ autem PP. debent accipi ut sonant. Tum, quia etiam in simili, Auctoritates, quæ adferri possent de notitia possibilem, possent explicari, quod agant de potentia ad possibilem, quæ communicatur filio, & non de personali eorum expressione.

PROBATUR 2. Restituendo rationes communes.

1. **RATIO** est. Verbum procedit ex perfectissimâ comprehensione essentia, voluntatis, omnipotentia quæ Divinæ; Ergo procedit etiam ex notitia futurorum; quia essentia est apta illa præ-

presentare, & quia futura, sunt objecta voluntatis, omnipotentiaque Divina.

RESPONDET Amicus. Scientia comprehensionis ea nosci, quæ spectant ad rem comprehensionem naturaliter, & necessariò, qualem connexionem non habent futura, alioquin nulla crearetur creata comprehensio; quia nulla creatura agnoscit libera decreta alius.

CONTRA est. Tum, quia si quis comprehenderet Deum per impossibile, prout est principium necessariorum, & non comprehenderet prout est principium liberorum, non comprehenderet adæquate; Ergo Pater si comprehendit seipsum adæquate, comprehendit etiam se in principium liberorum, & cur non ex illa notitia principabit Verbum? Tum, quia arbitraria est restrictio, quod ad comprehensionem requiritur notitia non nisi necessariorum. Tum, quia quod adfert de creaturis; non convincit: ergo enim ullam creaturam comprehendere adæquate aliam; neque enim ulla comprehendit potentiam alius obedientialem, quæ est ipsa creatura. Sed hoc etiam concessio nihil vincit, quia comprehensio debet attingere omnia, si cetera sint paria; quæ hic non sunt: Nam jus & bonum secreti, quod habet unaquæque creatura rationalis respectu alius, deponit, ut à Deo offeratur concursus ad sua noscenda decreta: tale autem jus non datur, ne Pater notat futura.

A RATIO est. Pater supponitur habere antea notitiam filii notitiam etiam contingentium; non enim habet illam communicatam ab alio. Deinde Verbum est expressivum non solum necessariorum; sed etiam contingentium: non enim solum necessariorum, sed & contingentium notitiam accipit à Patre.

RESPONDEBIS ex Amico. Filium accipere notitiam à Patre omnium, sed non æqualiter, scilicet necessariorum formaliter, contingentium radicaliter, quia scilicet communicatur illi primum fundamentum veritatum contingentium, quæ est ipsa scientia intelligentiæ.

CONTRA. Tum, quia Pater non solum radicaliter, sed etiam formaliter cognoscit contingentia; quia illorum notitiam non accipit ab alio, & ut dictum supra, omnem notitiam in antea habet; Ergo & Verbo illam communicat non radicaliter, sed formaliter. Tum, quia non sufficit communicatio radicalis scientiæ possibilium in clausa in scientia, & communicatione essentia; Ergo nec sufficit radicalis communicatio notitiæ contingentium. Tum, quia hoc ipso Verbum non esset, ut debet, adæquatum. Quod autem dicit, etiam originem activam Spiritus Sancti non accipere Filium formaliter, sed tantum radicaliter, id non convincit; quia origo formalis, est ipsa spiratio, profecta ab origine radicali, hoc est, vi spirandi, quam solam originem assumet Verbum ponit, & ponere debet; Si-

mile autem nihil ostenditur, si dicatur Verbo communicari notitia formalis contingentium.

RATIO 3. est à pari, quæ valebit ad retorquenda argumenta: Verbum procedit ex notitia possibilem; Ergo procedet etiam ex notitia futurorum.

PROBATUR 3. quia nihil obest; non enim obest, quia futura non habent tantam necessitatem, quantam Verbum ipsum; quia non est tanta necessitas possibilem, quanta essentia Divina; & tamen ex notitia possibilem procedit Verbum. Rursus, si futura in suppositione sui ad se spectentur, habent summam & indispensablem necessitatem. Nec obest, quia necessaria priora sunt liberis, quia etiam notitia essentia, prior est præ notitia attributorum, possibilem, &c. & tamen ex his originatur Verbum. Nec obest, si dicas, quod verbum sit quidem etiam de contingentibus; non tamen quod sit ortum ex illorum notitia: dicerem enim Verbum quidem procedere de possibilem, non tamen esse ortum ex notitia eorundem; inimaginabileque est, quomodo verbum sit de futuris; non tamen ortum ex notitia eorundem? sequereturque quod plura nosceret verbum, quam personaliter exprimeret, adeoque quod non esset adæquatum verbum, quod absurdum est.

Ad solvendas Objectiones

NOTO 1. Quod sicut concessit Suar. Quando verbum originatur ex notitia sui, habere illud rationem futuri; ita dicendo, quod ex notitia futurorum originetur verbum, posset illis tribui, ut ita dicam, futura futurius, pendens à verbo, ut ita dicam, futuro. Sed qui negaret & futuris & verbo rationem futuri, bene recurreret ad similitudinem præsentialem eorundem ad æternitatem, ad quam similitudinem, ut repetitò dictum est, semper est attendendum.

Propositio illa, quæ pertinet ad personarum Divinarum constitutionem sunt absolute necessaria, si faciat hunc sensum: Ex nullius notitia originatur verbum, nisi quod in se ipso est absolute necessarium, falsa est & petens principium: Si autem faciat hunc sensum: Absolute est necessarium, ut ex omni, quod est notum Deo, si sit in se, si sit ex suppositione necessarium, originetur verbum, sic propositio est vera, & nihil contra nos. Et sicut est absolute necessarium, ut Deus noscat tam necessaria in se, quam ex suppositione; ita & in præsentia. Concedemusque absolute loquendo, potuisse non originari verbum ex notitia futurorum; negabimus tamen supposita illorum futurius, posse ex illis non originari.

Si autem nulla futura fuissent futura, processisset verbum ex cognitione non futura futurius futurorum. Nec inde invehetur ulla mutabilitas in verbum; quia non est magis immutabile verbum, quam sit immutabilis scientia

divina. Sed contingentia futurorum non invenit ullam mutabilitatem in scientiam Dei, sed tota mutatio stabit in extrinseco connotato; ita & in presenti;

Nec inde sequetur, admittere nos aliquid superfluum in processione verbi; sicut nec admittitur aliquid superfluum in divina cognitione; quamvis liberorum cognitio, potuerit abesse à Deo.

NOTO 2. Quòd notitia futurorum, quæ habetur à scientia visionis, prioritatem quandam virtutalem habeat: Quia prius origine Filii, supponitur esse omniscius Pater, adeoque noscitur futurorum. Habet etiam & alio titulo prioritatem, quia communicat verbo, ut sit personaliter expressivum futurorum. Quanquam ut repetitò dictum est, sufficit sine ulla prioritate, similitudo durationis & coexistentiæ in illa notitia. Porro sicut omniscientiæ divinæ ipsa visionis scientia adfert formalem expressionem, & repræsentationem futurationis exercitiæ, quam exercitam scientia simplicis intelligentiæ non attingit; ita adferet verbo ut sit personaliter expressivum formalis, & exercitiæ futurationis.

Et sicut quamvis omnipotentia supra essentiam non addat nisi connotationem creaturarum, sicut & scientia simplicis intelligentiæ addit connotationem possibilem; nec tamen obest quo minus ex notitia utriusque procedat verbum; ita nec oberit, quo minus procedat ex scientia visionis, quamvis illa supra notitiam simplicis intelligentiæ, non addat, nisi connotationem futurationis.

Unde negatur talem connotationem nullam intrinsecam perfectionem communicare verbo per modum termini; licet non communicet productivè, communicare, inquam, dicto modo; quia vi illius habet verbum, ut sit personaliter expressivum omniscibilitatis.

Et quamvis accidat verbo, quòd connotet creaturas, independentem ab earundem suppositione, non tamen accidit supposita illa suppositione, carereque potuisset illa perfectione verbum non supposita futuratione; licet carere non possit supposita futuratione, quod in simili de scientia dicendum esset.

NOTO 3. Quòd hic dictum est de notitia visionis, idem conformiter dici debere de notitia conditionata.

DIFFICULTAS III.

Quanam Processio in Divinis sit Generatio?

ORDINARIÈ sic titulum proponunt Auctores. Quare nam processio Verbi, & non processio Spiritus S. sit generatio? Sed utrumque in idem recidit. Est difficultas quam graves Auctores censent non esse huius vitæ, sed sola fide resolvì. Ponit 9. diversas responsiones A-

micus d. 18. à n. 7. Non paucas Arriaga d. 47. Tota ratio difficultatis in hoc stat. Generatio est processio viventis à vivente, in similitudinem naturæ, productio Spiritus S. est processio à Deo viventis personæ in similitudinem naturæ, quia eadem est ejus cum Patre & Filio natura, cur ergo hæc processio non erit generatio? Præter hanc definitionem generationis præ oculis est habenda definitio ipsius naturæ, quòd scilicet per Aristotelem, sit principium motus & quietis. Interim explicationem difficultatis proponamus. *Sit*

Punctum Difficultatis I.

Respondetur ad quæsitum.

SANCTUS THOMAS I. p. q. 27. a. 2. in corpore, Stationem hujus hanc reddit. *In Deo idem est, inquit, intelligere & esse, unde processio Verbi in Divinis dicitur generatio, & ipsum Verbum procedens dicitur Filius;* quasi diceret S. Thom. Ipsum verbum procedit per intellectionem, quæ intellectio est Dei naturæ spectata physicè, consequenter solum verbum vi suæ processions erit in similitudinem naturæ. Fundatur hæc ratio imprimis in definitione Generationis, quæ definitur esse processio. Hinc S. Thom. ideò dicit intendi generationem à natura, ut producat per illam simile in natura, ut videre est apud eundem I. p. q. 41. a. 5. in corpore. *Omne produciens aliquid, ait, per suam actionem producit sibi simile, quantum ad formam quæ agit, sicut homo generatus est similis generanti in natura humana, cujus virtute agit homo.* Fundatur rursus hæc ratio in eo, quòd scilicet formalitas naturæ competat intellectioni, cum ergo respectu verbi, forma quæ Pater generat, ut docet S. Thom. sit natura divina, hæc autem est intellectio, sit ut in illà intendat sibi assimilare verbum, consequenter illud ex vi suæ formaliter processions erit genitum. E contra verò quia forma quæ produciatur Spiritus S. non est natura, sed volitio, ideò Spiritus S. ex vi suæ formalis processions non procedit ut formaliter similis in natura; consequenter Spiritus S. productio non erit generatio. *Hoc ipsum*

EXPLICATUR imprimis tali discursu. Ad hoc ut aliquid dicatur esse, filius debet esse in similitudinem naturæ, ut constet ex definitione generationis. Rursus ad hoc ut aliquid dicatur esse in similitudinem naturæ, debet esse in similitudinem primi principii operandi; natura enim definitivè est primum principium motus, ly *motus* non pro mutatione accipiendo; quia Deo mutari non competit; & tamen competit habere naturam; sed ly *motus* accipiendo, pro operatione: Et quia principium primum operandi in cognoscitivo ente, est intellectio; quòd enim aliud? Præcipuè cum non ideò intelli-